

De heer Ghislain Duchâteau
Eendrachtlaan 3
3500 HASSELT

Guimardstraat 1 - 1040 BRUSSEL
Stafdienst

uw bericht van
2018-09-05

uw kenmerk

ons kenmerk
LB/cl/mcdm

Brussel
2018-09-14

Vermindering aantal uren Nederlands

Beste heer Becue
Best heer Duchateau
Beste leden van de Werkgroep Taal en Onderwijs
Beste leden van het VVA-hoofdbestuur

Met veel interesse en aandacht hebben we uw open brief gelezen. Hieronder proberen we een antwoord te geven op uw bezorgdheden.

Voor het vormgeven van het curriculum van de gemoderniseerde eerste graad vertrekt Katholiek Onderwijs Vlaanderen van een eigen visie op vorming. Vanuit die visie komen in het hele curriculum van elke leerling secundair onderwijs alle vormingscomponenten aan bod (o.m. talige vorming, culturele vorming, sociale vorming, economische vorming, maatschappelijke en historische vorming ...). Die vormingscomponenten (of delen ervan) bepalen samen de krachtlijnen van een vak waarvoor een leerplan ontwikkeld wordt. Zo vertrekken de krachtlijnen van het leerplan Nederlands vooral vanuit de vormingscomponenten talige, culturele en sociale vorming; de krachtlijnen van het leerplan Mens & samenleving vooral vanuit sociale, maatschappelijke en economische vorming. Leerplannen zijn m.a.w. ingebed in het vormingsconcept van een katholieke dialogeschool. Ze beogen de ontplooiing van de volledige persoon, hebben betrekking op het geheel van vorming en nemen daarin ook kritisch-constructief de verwachtingen van de samenleving (o.m. de einddoelen eerste graad) op.

De nieuwe einddoelen voor de eerste graad, waaraan de Vlaamse Regering op 13 juli een eerste principiële goedkeuring gaf, zijn ingedeeld in 16 sleutelcompetenties. Die worden niet meer vastgehaakt aan vakken en worden gekenmerkt door geëxpliciteerde kennis bij elk te bereiken einddoel. Het geheel van alle einddoelen eerste graad moet bereikt worden in de uren van de algemene vorming (27 uren in het eerste leerjaar en 25 uren in het tweede leerjaar) en kan niet worden doorgeschoven naar het keuzegedeelte.

Om alle einddoelen met inbegrip van de geëxpliciteerde kennis te kunnen bereiken, voorziet de nieuwe lessentabel voor het vak Mens & samenleving twee uren in het eerste leerjaar. Voor dat nieuwe vak maakten we ruimte in de lessentabel van het eerste leerjaar, o.m. door het aantal uren Nederlands in het eerste leerjaar met één uur te verminderen t.o.v. de huidige lessentabel. Het gaat m.a.w. om een verschuiving van 9 uren Nederlands vandaag naar 8 uren Nederlands vanaf 1 september 2019.

Wij bieden onze scholen een lessentabel aan die richtinggevend is. Zo kan de school vanuit haar eigen pedagogisch project, vanuit de eigen schoolcontext en prioriteiten keuzes maken. De lessentabel van de algemene vorming vertrekt o.m. van deze uitgangspunten:

- Een lessentabel is richtinggevend. Vanuit visie op onderwijs, regionale inbedding en rekening houdend met de leerlingenpopulatie legt de school (schoolbestuur, schoolteam) eigen accenten; zij beslist aan welke vakken ze meer of minder uren wil besteden en communiceert daarover transparant met alle betrokkenen. We verwijzen in dat verband in het bijzonder naar talige vorming. Omgevingsfactoren en leerlingenpopulatie kunnen scholen ertoe doen besluiten om extra uren te besteden aan de ene of aan de andere taal: de economische realiteit, de nabijheid van de Franse grens, de Brusselse rand, de inrichting van CLIL, de culturele achtergrond van hun leerlingen ...
- De leerplannen zijn graadlerplannen. De school kan zelf beslissen hoeveel uren zij besteedt aan een vak in het eerste leerjaar en in het tweede leerjaar. Verschuivingen van het aantal uren voor een vak van het eerste naar het tweede leerjaar en omgekeerd behoren dus tot de mogelijkheden.
- Het gaat om een minimumlessentabel voor de algemene vorming. Het lessenrooster van de school zal naast de algemene vorming ook (vakken voor) het keuzegedeelte bevatten die de school vrij kan invullen, weliswaar binnen de klijntlijnen die de Vlaamse Regering vastgelegd heeft. De school kan er dus voor kiezen om in het keuzegedeelte een of meer uren te besteden aan Nederlands zodat leerlingen die daar nood aan hebben meer tijd krijgen om de leerplandoelen te bereiken of om ze steviger te verankeren.

Voor de vakken in de lessentabel voorziet Katholiek Onderwijs Vlaanderen in goedgekeurde leerplannen die rekening houden met het vooropgestelde aantal uren. In onze leerplannen nemen we het minimumniveau van de eindtermen als basis, maar voorzien we ook verdiepingsdoelen zodat we sterke leerlingen voldoende kunnen uitdagen. We gaan uit van een ambitieuze algemene vorming die recht doet aan de capaciteiten van elke leerling.

Een van de uitgangspunten voor een toekomstig leerplan Nederlands eerste graad is dat alle leerlingen een voor de eerste graad zo hoog mogelijk niveau van taalcompetentie ontwikkelen. Taalcompetentie stelt hen in staat om de taal- en communicatieve opdrachten die cruciaal zijn in het leven en leren van vandaag en morgen uit te voeren. We gaan voor een onderwijs Nederlands dat een basisaanbod van hoog niveau voor iedereen garandeert, en tegelijkertijd leerlingen durft uit te dagen om zich in taal te verdiepen; een onderwijs Nederlands dat in de wereld staat en over de wereld gaat: authentieke en betekenisvolle (taalgebruiks)situaties die enerzijds relevant zijn voor hun interesse en hun leefwereld en hen anderzijds uitdagen om die te verdiepen en te verbreden; een onderwijs Nederlands dat leerlingen helpt om taalkennis, taalvaardigheid en taalattitudes geïntegreerd te ontwikkelen en in te zetten om te functioneren binnen en buiten de school, en bijdraagt tot de ontwikkeling van hun totale persoonlijkheid.

Met die visie op vorming, die visie op het vak Nederlands maken we met de nieuwe leerplannen voor de eerste graad een start voor een leerlijn doorheen het secundair onderwijs. Gedurende drie graden willen we leerlingen laten groeien in taalcompetentie, vanaf de tweede graad ook rekening houdend met de finaliteit van de studierichting: doorstroom, dubbele finaliteit (doorstroom of arbeidsmarktgericht) of arbeidsmarktgericht. Waar we voor een eerste graad aansluiten bij het basisonderwijs, zullen we in voorbereiding van curriculumontwikkeling voor de derde graad overleggen met het hoger onderwijs.

Een aantal doelen zal echter niet aan één specifiek vak gekoppeld worden, maar een plaats vinden in een funderend leerplan dat de basis vormt voor alle vakken. Dat is met name het geval voor doelen die betrekking hebben op informatieverwerving en -verwerking. Bronnen en informatie beoordelen op betrouwbaarheid, correctheid en bruikbaarheid, informatie verwerken tot een samenhangend geheel, schooltaal en domeinspecifieke taal gebruiken ... zijn van belang in

elk vak van de algemene vorming. We mogen verwachten dat de leraar geschiedenis daar expliciet aandacht voor heeft, zoals we ook van de leraar Nederlands mogen verwachten dat hij aan historisch bewustzijn werkt op momenten dat het relevant is. Precies die kruis- en dwars-verbindingen over vakken heen, de transfer waartoe de leerling door het volledige lerarenteam van de eerste graad expliciet gestimuleerd wordt, zal leiden tot meer positieve effecten dan een louter vakgerichte benadering.

Taal, leren en denken zijn immers onlosmakelijk met elkaar verbonden. Zo zoekt taalgericht vakonderwijs naar mogelijkheden om leren en taal aandacht te geven in alle lessen. De (vak)inhoud staat voorop en daarover praten en schrijven leerlingen en leraren met elkaar in (vak)taal. Aandacht voor taal betekent dan dubbele winst. De leerling leert enerzijds beter de (vak)inhouden en anderzijds neemt de taalontwikkeling toe door een betere communicatie over en in de (vak)inhouden. Dat een leraar expert is in zijn vak en dat dan ook ten volle moet inzetten, daar zijn we van overtuigd en dus zal een leraar Nederlands als vakspecialist zijn specifieke bijdrage leveren voor het aanleren van diverse aspecten van taal zoals de communicatieve vaardigheden, de literaire competentie, taalbeschouwing ...

Die vernieuwing zal voor de scholen een uitnodiging zijn om bij hun onderwijs stil te staan. Scholen denken ook na over vakoverstijgende samenwerking, team teaching en het doorbreken van grenzen tussen vakken. Een vernieuwde aandacht voor een actief en geïntegreerd taalbeleid zal nodig zijn, in alle scholen. Bij die vernieuwing wil Katholiek Onderwijs Vlaanderen leraren, lerarenteams, schoolteams ondersteunen. We voorzien via pedagogische begeleiders nascholingen, intense trajecten, implementatie van de nieuwe leerplannen voor vakgroepen ... In opvolging van de resultaten van tests begrijpend lezen (cf. PIRLS) en van PISA-resultaten kiest Katholiek Onderwijs Vlaanderen er m.a.w. resoluut voor dat 'elke leraar een taalbewuste leraar' geen holle leuze blijft. Niet het aantal uren dat aan Nederlands wordt besteed, is daarbij van cruciaal belang, wel hoe het vak Nederlands samen met alle andere vakken effectief inzet op het belang van taal en de informatieverwerving en -verwerking van alle leerlingen versterkt.

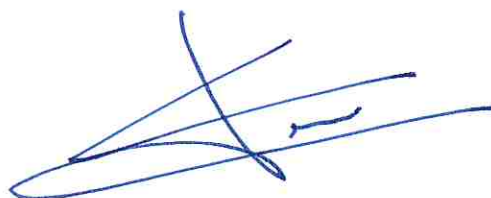
Met vriendelijke groeten

Machteld Verhelst
Pedagogisch directeur

Chris Smits
Secretaris-generaal

Lieven Boeve
Directeur-generaal

